

közötti összefüggésről. A folyadékok felületének nagyobbítása az ott fellépő feszültség következtében munkát igényel. Az előadó molekulár-felületi munkának nevezi azt a miveletet, mely arra szükséges, hogy valamely folyadék felülete a molekulájának felületével arányos növekedést nyerjen. Feltéve, hogy a molekulákból hasonló módon összetett, gőzeikkel érintkező folyadékok egyszerűsminde a részük között működő erőket illetőleg is hasonlóak, a következő tételt vezeteli le: A molekulár-felületi munka változása a hőmérséklettel minden szabályos alakú folyadékra vonatkozólag ugyanaz s nagy hőmérsékleti közben állandó. E tétel helyességét 160 különböző folyadékon tett mérések alapján vizsgálta meg, s általában igazolva találta; végül kiemeli az attól való eltérések elméleti jelentőségét.

Utána L e n g y e l B é l a lev. tag bemutatta »*Néhány ásványvíz kémiai elemzését*« ú. m. a lublói Andor- és Amália-források, továbbá a lipiki és czigelkai ásványvizek elemzését. Ezek a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumtól felállított ásványvíz-elemző intézetből kerültek ki, melynek vezetésével az előadó van megbízva. — A lipiki víz a legkiválóbb gyógyforrások közé tartozik; szénsavas nátrium és chlórnátrium teszik főalkatrészeit, de ezek mellett jódnátrium és kénsavas sók is vannak benne. A lublói vizek a vasas savanyúvizek sorába tartoznak és nagyobb vas-tartalmuk mellett a bennük talált sok szabad szénsav által tűnnek ki. A czigelkai víz az erősen égvényes savanyúvizek közt foglal helyet, mert nagy mennyiségű szabad szénsav mellett sok szénsavas nátriumot, valamint jelentékeny mennyiségű jód- és bróm-nátriumot is tartalmaz. Mind a négy ásványvíz gyógyforrás.

A harmadik előadó T h a n K á r o l y rend. tag volt, a ki szintén ásványvízforrást ismerttetett, t. i. a Fehérmegyében herczeg Odescalchi Gyula birtokán fekvő »*felsőalapi ásványvíz kémiai elemzését*«, mely

az erősen konyhasós keserű vizek közé tartozik. A benne foglalt chloridok és szulfátok viszonya megegyezik a marienbadi forrásvizével, de hiányzik belőle nátrium-bicarbonát és kevesebb benne a szénsav. Egész kémiai alkata leginkább a friedrichshalli keserűvízhez mutat hasonlatosságot.

Erre S c h e n z l G u i d o rendes tag tartott előadást »*Magyarország csapadékvizviszonyairól*« átnyujtván az akadémiának az országos kiállítás alkalmával e tárgyról írt munkáját, melyhez a régibb és a legújabb adatok felhasználásával szerkesztett, 1:2.170,000 méretű esőzési térkép is van mellékelve. A megfigyelő állomások száma 1884. végén már 230-ra emelkedett, míg 1870-ben, a meteorológiai központi intézet szervezésekor, csak 35 volt. Az összes anyag, melyet nagyjából újra át kellett számítani, 259 helyre vonatkozik; ezek között 127 helyen legalább is öt évig történtek a megfigyelések; az eredmények egy táblázatban vannak összeállítva. Az előadó ez adatok alapján összeállította Magyarország esőzési térképét és pedig pontosan S o n k l a r elvei szerint. A közepes esőmennyiség akár a kisebbik Dunamedenczében, akár az Alföldön nem csekélyebb, mint Közép-Európa más vidékein, péld. Alsó-Ausztriában, Csehország nyugati részében vagy Németország néhány síkságán; de a különbségek az egyes években nálunk sokkal nagyobbak, mint az említett országokban. Az érkekezés befejezésül a csapadékoknak az év egyes hónapjai szerinti való megoszlását tárgyalja; e szerint Magyarország legnagyobb részében februárius a legszárazabb hónap, ellenben esőben leggazdagabb a június. Kivételt képeznek e tekintetben a Tátra-csoport, a magyar tengerpartvidék és az Ádriai-tenger szigetei.

Végre K ö n i g G y u l a lev. tag benyújtott V á l y i G y u l a kolozsvári egyetemi tanár részéről egy geometriai tárgyú dolgozatot az osztály Értesítőjében leendő kiadás végett.

TÁRSULATI ÜGYEK.

Fegyzőkönyvi kivonatok a társulat üléseiről.

XXIV. V Á L A S Z T M Á N Y I Ü L É S .

1885. december 16-ikán.

Elnök: SZILY KÁLMÁN.

Titkár felkéri a választmányt, hogy a közgyűlést megelőzőleg bizottságot nevezzen ki a pénztár és a könyvtár megvizsgálására. — A választmány a pénztár megvizsgálására Dietz S. és Fröhlich I., a könyvtár megvizsgálására pedig br. Eötvös L., Bene R. és Wartha Vincze urakat kéri fel.

Elnök bemutatja Inkey Béla és Semsey Andor iratát a Társulathoz. Elmondja, hogy a Társulat 1878-ik évi közgyűlésén Semsey A. úr ajándékából 1200 frt pályadíjat tűzött ki hazánk valamely érdekesebb bányavidékének kutatására és leírására; a nyílt pályázat alkalmával az egész pályá-

dij biztosítása mellett Inkey Béla lón megbízva Nagyg bányageológiai megírásával s előlegül a nevezett adományból 300 frtot vett fel. A munka kéziratának 1884-ben történt benyújtása alkalmával Inkey B. úr kinyilatkozta, hogy a felvett összegben kivől többre nem tart számot s minthogy későbbben Semsey Andor úr is úgy nyilatkozott, hogy a megjelent munkával teljesen ki van elégítve várakozása, a pályadíjból 900 frt a Társulat birtokában maradt. A Társulat titkársága nem tudván, Semsey A. vagy Inkey B. úr adománya czimén könyveltessé be ez összeget, kérdést intézett a nevezett urakhoz, s ők a Társulat elnökehez írt levelökben kifejezik, hogy jogilag a Társulat ez összeggel, mint tulajdonával, szabadon rendelkezhetik, mindamellett, miként való felhasználása iránt felszólítatva, azon ajánlatot teszik, hogy az összeg, melyet ők közösen 1000 forintra egészítenek ki, új pályadíjjul tüzessék ki oly munkálatra, mely a nagyági kutatást folytatva, a Csetrshegység aranybánya-területére vonatkozzék. — A választmány Inkey B. és Semsey A. uraknak nagylelkűségökért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz és elhatározza, hogy az 1000 frtot a közgyűlésen *Inkey-Semsey-pályadíj* néven fogja ajánlani kitűzésére.

Titkár jelenti, hogy az »Elizabeth Thompson Science Fund« nyomtatott köriratot küldött Társulatunkhoz, melyben tudatja, hogy 25,000 dollár évi kamatait tudományos kutatások segélyezése fordítja és felhívja a búvárokodókat, hogy kérelmeket a titkársághoz Bostonba (25 Mt. Vernon Street) intézzék. — Tudomásúl van.

Titkár jelenti, hogy az országos segélyből a jövő évben növényteni pályázat következne, de a lefolyt évben oly nagy számmal nyújtattak be a megbizásból készült művek, s oly nagy számmal várnak a legközelebbi jövőben kiadásra, hogy új pályadíj kitűzése ez alapból, költségek tekintetéből nem ajánlatos. — A választmány tudomásúl veszi titkár e jelentését és elhatározza, hogy a felhozott okok miatt azt fogja ajánlani a közgyűlésnek, hogy jövő évben ne tűzzön ki pályadíjat, annál inkább, mert ilyenmő az Inkey-Semsey pályacíj is.

Titkár jelenti, hogy a Bugát-alapból a jövő évben az ásványtan köréből következik a titkos pályázat 300 frtnyi pályadíjjal. — A választmány Krenner József és Lóczy Lajos urakat kéri fel a pályakérdés szövegzésére.

Titkár jelenti, hogy az alapszabályok 17. §-a értelmében a választmánynak legrégibb harmada visszalép; ez évben az 1883. jan. 17-ikén megválasztottakra kerül a sor, nevezetesen kilép: Margó Tivadar, Müller Kálmán, Plósz Pál, Jurányi Lajos, Klein Gyula, Sztoczek József, Wartha Vin-

cze; azonfelül választás alá esik Ilosvay Lajos, kit a Say Móricz halálával megüresedett hely betöltésére hívott meg a választmány. — Tudomásúl van. A választmány megbizza a titkárságot, hogy a betöltendő helyekre a jövő ülésen az alapszabályoknak megfelelőleg alkalmas szakembereket hozzon javaslatba.

Titkár előterjeszti a Forgó tőke pénztári állását november hónapban. — Tudomásúl van.

Másodtitkár előterjeszti a mult vál. ülés óta a hönnytárba érkezett ajándékokat és cserepéldányokat. A szerzők következő műveket ajándékoztak: Dr. Losteiner Károly, Parád gyógyhely Hevesmegyében; — Josef Bernáth, Ueber die Ein- und Ausfuhr der Mineralwässer in Ungarn; — Die Mineralwässer und Badeorte Ungarns auf der 1885-er allgemeinen Landesausstellung in Budapest; — Fördőgh Dániel, A filokszéra Achillei sarka; — Plathy István, Két emlékirat: I. A járványos betegségekről, különös tekintettel a cholera keletkezése, lényege és orvoslására; — II. Az időjárás szabályozása; August Tischner, The fixed idea of astronomical theory; — Balló Mátyás, Jelentés Budapest főváros vegyészének működéséről 1874—1883-ban. — Dr. Horváth Géza a következő munkákat ajándékozta: Saint-André, Influence du poids des semences des pommes de terre sur la multiplication des tubercules; — Influence de la Potasse sur la pomme de terre; — Spiridion Brusina, Die Neritodonta Dalmatiens und Slavoniens. — Köszönettel vétetnek.

A beérkezett cserekönyvek a következők:

Berlin. Akademie der Wissenschaften. Sitzungsberichte. 1885. Nr. 1—39.

Bruxelles. Société belge de microscopie. Bulletin. Tome XII. Nr. 1.

Cordoba. (Argentina) Academia nacional de ciencias. Actas Tomo V. Entrega 1.

Frankfurt a. O. Naturwiss. Verein. Monatl. Mittheil. 3. Jhrg. Octob. Novemb.

Graz. Naturwiss. Verein. Mittheil. Jahrgang. 1884.

Fisa. Società toscana di scienze naturali. Atti. Vol VI. fasc. 2.

Roma. Società geografica italiana. Bollettino. Vol X. fasc. 2.

Roma. Accademia dei Lincei. Atti anno 282. (1884—85.) Vol. I. fasc. 24. 25.

Wien. Kais. Akademie d. Wissenschaften. Sitzungsberichte Math. naturw. Klasse. 2. Abth. 92. Band 1. Heft.

Titkár elszomorodással jelenti, hogy a mult vál. ülés óta két tagtársunk elhunytáról értesült; elhunyt br. Apor Károly kir. táblai elnök M.-Vásárhelyen, és Dr. F r a n t z A l a j o s főorvos Egerben, ki Társulatunk-

nak 25 éven át volt buzgó tagja. — Szomorú tudomásul szolgál.

Kilépésüket bejelentették 3-an. — Tudomásul vétetik.

Mint több évre adósok kitörlésre ajánlatnak 20-an. — Kitöröltetnek.

Az új tagok névsora felolvasztott és mindannyian, számra 25-en megválasztattak; velők a tagok létszáma, a veszteségeket levonva, 5776 lett, kik között 144 alapító és 95 hölgy van.

XXV—XXVI. SZAKÜLÉS.

1885. december 9-ikén és 16-ikán.

Elnök: SZILY KÁLMÁN.

54. Dr. Ilosvai Lajos »A külföldi múzeumokról és kiállításokról« tartott referáló előadást, melyben Hollandia, Belgium és Angolország e nemű intézetein szerzett tapasztalatait közölte, kiemelve, hogy mennyire törekednek külföldön a múzeumok tanulságossá tételére, mennyire részletesek, behatók és tanulságosak az egyes speciális gyűjtemények, mint pl. az élelmi szerek múzeuma Londonban, stb. (Egész terjedelmében közöljük.)

55. Dr. Ónodi Adolf »A szimpatikus idegrendszerről« tartott referáló előadást. Elmondván rövid vázlatban az ismereteket, melyet az állati élet e fontos szervéről a régiek tudtak és hittek, fejtegette annak finomabb szerkezetét, a központi idegrendszerrel való összefüggését és élettani szerepét a jelenlegi buvárlatok alapján. Előadását természetes készítményekkel és rajzokkal illusztrálta. (Egész terjedelmében közöljük.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

(—) A MAGYAR »HALÁSZTANYA« ÜGYE. A tollam alatt keletkező »Magyar Halászkönyv« történeti anyagának az élő, népies halászzal való egybevetése azt a meglepő, de mégis természetes tanúságot szolgáltatotta, hogy történetiróink között azok, a kik Magyarországot vizrajzával történelmi szempontból foglalkoztak, tévedtek, a midőn mindazokat a neveket, a melyek régi okiratainkban a halászzal kapcsolatban felhozhatnak, halastavaknak vagyis piscináknak tekintették és tárgyalták; sőt némelyik odáig jutott, hogy csupa mester-séges halastavat látott bennök.

Az élő népies halászat föl kutatása azt bizonyítja, hogy valamint a föld fel volt és fel van osztva határookra és részekre s valamint ezek a részek külön-külön neveket viselnek, azonképen fel voltak és fel vannak osztva a vizek is s minden egyes résznek meg van a maga neve. Nem is lehetett ez másképen, mert úgy a föld, mint a víz jogélvezet, birtok, örökösödés, adás-vevés stb. tárgya, tehát a határt ki kellett szabni s a kiszabott részt meg kellett nevezni.

Halászat tekintetében a magyar halasvizek úgynevezett »halásztanyákra«, a Balaton melléken »vonyókra« vagy »vetőkre« vannak felosztva s minden tanyának (vonyó, vető) neve van. Úgy vagyok meggyőződve, hogy a régi okiratokban előforduló legtöbb név nem »halastavakra«, hanem a halászat tekintetében felosztott folyók, tavak részeire, vagyis halásztanyákra vonatkozik.

Kijelentem azonban, hogy voltak mester-séges halastavak is, még pedig oly nagy

számban, hogy Kálmán király a fölöslege-sek eltörlése iránt törvénnyel intézkedett; de a tanulság határozottan az, a mit már érintettem, hogy nem mind halastó az, a mi a régi okiratokban nevet visel.

Álljon itt néhány példa.

Komáromnál a Duna halászat tekintetében hatvannégy részre, azaz halásztanyára van osztva, s minden résznek meg van a maga neve, pl. Keszizátony, Lériora, Öregtanya, Bök, Mancza, Atkás stb.

A Balatonnál, Keszse község részében: Itató, Csurgó, Papnád, Pörös, Gyökeres stb.

A Tiszánál, Szeged részében: Kistanya, Petró, Pórgány, Sebős stb.

A Drávánál, Kopácsi község részében: Gorba, Sárageya, Linyó, Darócza stb.

Vegyünk egy régi okiratot. Gara Miklós Nádor 1381-ben — a Codex Diplomaticus szerint — Sikátornál a következő állítólagos halastavakat sorolja elő: Ferekes, Huszyner, Rigon, Malumszeg, Kereszteulche, Kerekton, Korlathfoka, Kovachfoka, Gykenus, Elewyztekeres, Akathaszegfoka, nyilván: Fenekes, Hosszúér, Rigó, Malomszeg, Kereztelke, Kerkető, Korláfoka, Kovácsfoka, Gyékényes, Élőviztekerő (örvény) Akadószeg-foka, egytől egyik halásztanya zamatú nevek.

Minden gondolkodó ember beláthatja, hogy itt nem csak szerény könyvem, hanem a magyar történetírás érdeke forog szóban s épen ez ösztönöz egy kérésre, a melyet a kir. magyar Természettudományi Társulat tagjainak szíves figyelmébe ajánlani bátorodom.

A halásztanya-nevek összegyűjtése a

felhozott okoknál fogva fontos és szükséges; de ez oly feladat, a mely messze túljár az egyes ember erején — lábán, pénzén egyiránt. —

Am a Társulat közel hateraz tagot számlál; e tagok egytől egyik intelligens emberek, kiket a tudomány szeretete s a magyar mivelődés érdeke hozott össze. Oly hatalom ez, mely a munkafelosztás alapján ügyszólván játszva teremtheti ki azt, a mi az egyes embernek teljes lehetetlenség.

Egész tisztelettel kérem tehát a Társulat azon tagjait, kik halaszvízek melléknél laknak, méltóztassanak a halasztanya-neveket összegyűjteni.

A feladat nem jár valami különös fáradsággal, mert minden korosabb halász pár perc alatt bmondja azt a 20—60

tanyanevet, a melyet az adott tó, mocsár vagy folyó részei szerint visel.

Némi kivételt csak azok a lápok és mocsarak képeznek, a hol még a csikászat él: itt nem a halasztanya, vonyó vagy vető, hanem a csikászó helyek nevének kell kérdezni.

Mintául szolgáljon a következő összefűzés: Keszthely, Zalamegye; Balaton vize: I. Böngyér eleje, Szárazláp, Zámorfofa, Papkortalja, Hangyálosbúb, Kistonya, Tátikaboczká, Sárgaboczká stb. stb. Gyűjtötte Kardos György.

Az illető leveleket a kir. magyar Természettudományi Társulat titkári hivatalába (Budapest V. k. Eötvös-tér 1 sz. II. emelet) kérem.

HERMAN OTTÓ.

KÉRDÉSEK.

(1.) Kertemben egy abnormális növésű tőkszár van és mivel sem én sem mások, kiket kérdeztem, hasonlót még nem láttak, jónak látom azt röviden leírni; talán az egyik vagy másik botanikust érdekelni fogja.

A spárga-tökinda, melyet június közepe táján ültettek a szabadba, a fészektől 1:5 m.-ig rendes és 2:5 cm. vastag, innét kiszélesedik 3:5 cm.-nyire és 50 cm. távolságban már

6 cm. széles; további 50 cm. távolságban már

11 » » » 50 » » »

16 » » » 50 » » »

20 » » » 25 » » »

28 cm. széles.

Az egész tökinda tehát 3:75 m. hosszú, és 1 cm. vastag.

Az első méternél a szár mindkét oldalán 3—3 levél van; a másodiknál

6—6 » a harmadiknál

11—11 » a negyediknél

20—20 » és az utolsónál vagyis

az inda végén számtalan levélrűg van.

CSILLAG GUSZTÁV.

(2.) Van nekem 1878. évi termésű borrom, mely zamatra és tükörre eddigelé kitűnően fejlődött, s ez okból már egy év óta nem fejtettem. Azonban a napokban egy

másik edénybe átfűjtetvén, a bor egy részét üvegekbe helyeztem. Ezen üvegbe fejtett borok néhány napra, anélkül, hogy zamatkukat vagy tükörüket veszítették volna, sötétebb színt öltöttek s mondhatnám kezdtek megfeketedni. Megjegyezve még, hogy ezen bor a lehető egyszerűen — csupán a hordó átfűjtéskor — kezeltetett, bátorodom kérdeni, hogy mi okozza ezen tünetet s mi módon lehetne e bajon segíteni? S. K.

(3.) Melyik a Diatoma-félék meghatározására a legújabb és legjobb munka a német irodalomban? / G. O.

(4.) Lehetséges-e a kisugárzó hőt, pl. egy fűtött vaskályha hősugarait kizárólag egy üveglencsével épen úgy miként a napsugarait gyűjtőpontban koncentrálni? Ha igen, mi úton-módon? M. J.

(5.) Miféle összetételekből áll a »Le Bois-féle szem-esszencia«, mely fájdalom ellen használható s általában nem tartalmaz-e oly anyagokat, melyek a szemre ártalmas hatással volnának? Ps. Js.

(6.) A gázvilágítás a gáz elégsége által van-e és minő hatással a lég megrontására? vagyis, nagyobb mennyiségű gáznak zárt helyiségben történő elégsége az egészségre káros-e és mennyiben? F. O.

FELELETEK.

(76. 1885.) Az eosin kátrányból származó festék; nevezetesen phenol-derivatum. Az eosin, úgy mint minden kátrány-eredetű festék (mint pl. a szintén phenolból eredő pikrinsav) tápszerben, italban, czukorban egészségi szempontból elítélendő. Hazánkban az 1867-ki, 10,761 számú belügyminiszteri rendelet valóban tiltja alkalmazásukat mindennemű étkekben és italokban.

F. J.

(1.) A leírt tökinda rendellenes fejlődésű. Az ily rendellenességet, vagyis az egyes tengelyképletek, szárazak, ágak (indák)

ellaposodását — szalagosodásnak (fasciatio) szokás nevezni s létrejöhet ez vagy két tengelyrész összenövéséből vagy pedig csak egynek valamely körülmény okozta ellaposodása által. A tőknel ez látszik valószínűbbnek. D. S.

(2.) A kérdéses 1878-ik évi bor vastartalmú és az átfűjtésnél megtört. E bajon csak ismételt derítéssel lehet segíteni, és pedig úgy, hogy először megpróbálunk hektoliterenként 5 gramm tannint és 5 gr. zselatint (ez utóbbl meleg vízben teljesen feloldva) a borba keverni és azt a mennyire lehet tökéle-

tesen, fapálcza segítségével összekeverjük. Néhány nap mulva megtisztul a bor s aztán ismét lehuzunk egy üveggel valót és azt a levegőn állani hagyjuk. Ha újra megtörik, akkor a művelet ismétlőd.

(5.) A kinek a szeme egészséges, annak semmi szüksége Le Bois-féle, vagy bármilyen szemesszenciára; a kinek ellenben beteg a szeme, forduljon szemorvoshoz, s ne kockáztassa drága szemvilágát kuruzs-
lók dobbal hirdetett esszenciáival. F. J.

DR. W. V.

K. M. TERMÉSZETTUDOMÁNYI TÁRSULAT

forgó tőkéjének

(ide nem értve 1. az alapítványi tőkét, 2. az országos segílyt és 3. a könyvkiadó vállalatot)

1885-ik ÉVI BEVÉTELEI ÉS KIADÁSAI,

ÖSSZEHASONLITVA

az Előiránnyal és az 1884-ik évi Bevételekkel és Kiadásokkal.

a) Bevételek:

	Bevétel 1884-ben	Bevételi előirányzat 1885-re	Bevétel 1885-ben
1. Pénztári maradék	3866 frt. 55 kr.	3759 frt. 98 kr.	3759 frt. 98 kr.
2. Alapítványi kamatok	3582 " 85 "	3700 " — "	3732 " 87 "
3. Oklevelek díja	734 " — "	600 " — "	702 " — "
4. Tagok évdíjai	15232 " — "	14800 " — "	15103 " — "
5. Évdíj-hátrálékok	630 " — "	500 " — "	560 " 50 "
6. Előre befizetett tagdíjak	714 " 25 "	500 " — "	695 " — "
7. Eladott kiadványok	2752 " 23 "	2300 " — "	2958 " 47 "
8. Vegyesek	65 " 38 "	— " — "	17 " 02 "

Összeg: 27577 frt. 26 kr. 26159 frt. 98 kr. 27528 frt. 84 kr.

vagyis, a forgó tőke tényleges bevétele az előirányzottnál meghaladja 1368 frt. 86 krral.

b) Kiadások:

	Kiadás 1884-ben	Kiadási előirányzat 1885-re	Kiadás 1885-ben
1. „Term. tud. Közlöny“-re	7618 frt. 03 kr.	8000 frt. — kr.	7767 frt. 35 kr.
2. Népszerű előadásokra	1638 " 23 "	2200 " — "	1600 " 79 "
3. Könyvtár	2000 " 87 "	2000 " — "	1999 " 68 "
4. Oklevelek kiállítása	137 " 90 "	200 " — "	179 " 60 "
5. Kisebb nyomtatványok	323 " 50 "	350 " — "	314 " 16 "
6. Irodai költség	132 " 16 "	200 " — "	104 " 39 "
7. Póstai költség	268 " 76 "	350 " — "	273 " 20 "
8. Szállásbér	1675 " 94 "	1681 " 76 "	1681 " 76 "
9. Bútorok és eszközök	84 " 30 "	270 " — "	60 " 20 "
10. Fűtés, világítás	327 " 70 "	400 " — "	338 " 75 "
11. Vegyes kiadások	210 " 60 "	250 " — "	213 " 34 "
12. Tiszti díjazás	3918 " 51 "	4250 " — "	4104 " 85 "
13. Szolga-fizetés	1080 " — "	1180 " — "	1180 " — "
14. Rendkívüli kiadások	1215 " 78 "	1250 " — "	1348 " 28 "
15. Pályakérdés	— " — "	300 " — "	300 " — "
16. Átirás az alaptőkéhez	2000 " — "	2000 " — "	2000 " — "
17. Átirás az alaptőkéhez a forgó tőke 5%-a	1185 " — "	1100 " — "	1188 " — "

Összeg: 23817 frt. 28 kr. 25981 frt. 76 kr. 24654 frt. 35 kr.

vagyis a forgó tőke tényleges kiadása az előirányzottnál 1327 frt. 41 krral kevesebb.

A forgó tőke pénztári maradéka 1885 végén az előirányzat szerint leendett: 178 frt 22 kr. A valóságban pedig lett: **2374 frt 49 kr.**, vagyis 2696 frt. 27 krral több, mint a mennyi előirányozva volt.

METEOROLÓGIAI ÉS FÖLDMÁGNESSÉGI FÖLJEGYZÉSEK

A MAGYAR KIRÁLYI KÖZPONTI INTÉZETEN, BUDAPESTEN

1885 DECEMBER HÓBAN.

A.

Nap	Légnyomás milliméterben				Hőmérséklet C. fokban				Páryomás milliméterben				Nedvesség száza- lékokban				Csapadék millimé- terben	
	7h reggel	2h d. u.	9h este	közép	7h reggel	2h d. u.	9h este	közép	7h reg.	2h d. u.	9h este	kö- zép	7h reg.	2h d.u.	9h este	kö- zép		
1	741.9	744.9	748.7	745.2	15.0	10.7	6.9	10.9	9.0	5.9	4.5	6.5	71	62	60	64	●	0.6
2	51.6	52.5	54.2	52.8	4.7	7.0	5.2	5.6	4.6	4.7	4.2	4.5	71	63	63	66	●	
3	54.7	56.0	56.1	55.6	2.6	7.3	4.0	4.6	4.2	3.7	4.7	4.2	75	49	77	67		
4	54.6	53.2	51.5	53.1	-0.7	5.5	2.1	2.3	4.1	5.6	4.8	4.8	94	83	89	89		
5	48.0	46.4	46.2	46.9	-1.0	1.8	5.5	2.1	4.1	4.7	4.4	4.4	96	90	65	84		
6	41.8	35.5	35.5	37.6	2.8	6.1	9.3	6.1	5.2	6.3	7.1	6.2	93	90	82	88	●	9.2
7	41.0	42.4	44.1	42.5	5.1	5.6	3.0	4.6	4.8	5.3	5.1	5.1	74	79	90	81	●	3.3
8	48.0	46.9	44.2	46.4	2.5	3.0	1.1	2.2	4.6	3.6	3.7	4.0	91	62	73	75	●	6.2
9	42.8	49.6	50.5	47.6	1.3	0.4	-1.6	0.0	3.7	3.0	2.9	3.2	72	64	72	69		
10	46.5	43.5	42.0	44.0	-2.0	-3.6	-3.8	-3.1	3.3	3.2	2.6	3.0	84	91	78	84	✱	1.6
11	44.0	44.8	46.9	45.2	-6.2	-3.8	-7.2	-5.7	2.4	2.2	1.7	2.1	84	64	64	71		
12	46.7	47.3	49.2	47.7	-6.2	-5.3	-6.4	-6.0	2.2	2.5	2.1	2.3	79	83	74	79	✱	3.0
13	50.5	51.4	54.5	52.1	-6.2	-4.9	-6.5	-5.9	2.1	2.9	2.5	2.5	74	93	92	86	✱	4.7
14	59.4	60.4	61.7	60.5	-10.1	-8.8	-10.1	-9.7	1.9	2.0	2.0	2.0	93	88	97	93	✱	0.6
15	61.0	59.6	59.9	60.2	-16.6	-10.7	-14.6	-14.0	1.2	1.8	1.4	1.5	100	94	100	98		
16	58.8	57.8	58.3	58.3	-12.4	-3.6	-5.7	-7.2	1.6	2.4	2.7	2.2	92	69	90	84		
17	56.7	52.9	52.2	53.9	-1.8	2.7	1.9	0.9	3.4	4.5	4.7	4.2	84	80	90	85		
18	54.2	56.8	60.9	57.3	-3.8	-0.7	-1.4	-2.0	3.3	4.0	4.1	3.8	95	92	98	95		
19	63.0	63.2	63.5	63.2	-0.5	0.4	-1.4	-0.5	4.2	4.3	3.6	4.0	94	90	86	90		
20	64.4	64.9	64.9	64.7	-9.3	-7.7	-7.7	-8.2	2.2	2.5	2.4	2.4	100	100	97	99		
21	64.0	63.2	62.1	63.1	-8.8	-7.8	-8.0	-8.2	2.3	2.4	2.4	2.4	100	97	97	98		
22	60.3	58.6	58.0	59.0	-9.2	-7.3	-7.1	-7.9	2.2	2.5	2.6	2.4	100	98	98	99		
23	56.7	56.2	56.9	56.6	-6.6	-6.0	-6.2	-6.3	2.8	2.9	2.7	2.8	100	100	95	98		
24	59.3	59.8	60.1	59.7	-6.0	-3.0	-3.8	-4.3	2.8	3.4	3.3	3.2	98	94	95	96		
25	58.5	56.4	54.2	56.4	-3.3	-1.4	-3.1	-2.6	3.6	3.8	3.5	3.6	100	92	96	96		
26	49.2	47.6	49.7	48.8	-3.2	1.3	1.8	0.0	3.3	3.9	4.1	3.8	91	75	78	81		
27	54.8	59.0	61.3	58.4	-1.2	0.5	-3.3	-1.3	3.0	2.8	3.0	2.9	73	59	85	72		
28	59.8	57.4	57.1	58.1	-6.6	-0.8	-5.6	-4.5	2.6	2.7	3.0	2.8	95	62	100	86		
29	54.1	50.8	47.9	50.9	-7.6	-7.4	-7.7	-7.6	2.5	2.6	2.5	2.5	100	100	100	100		
30	44.7	43.8	46.5	45.0	-6.8	-4.2	-4.1	-5.0	2.7	2.9	2.9	2.8	100	86	87	91		
31	50.3	52.0	54.0	52.1	-2.0	-0.5	-2.8	-1.8	3.3	3.5	3.2	3.3	84	79	85	83		
Összesen	753.0	752.7	753.3	753.0	-3.4	-1.1	-2.5	-2.3	3.3	3.5	3.4	3.4	89	81	86	85	-	

A hőmérséklet valódi közepe: -2.5 C° (Normális érték: -0.3 C°). — A légnyomás maximuma: 764.9 mm. 20-án d. u. 2 óraker és este 9 óraker. — A légnyomás minimuma: 735.5 mm. 6-án d. u. 2 óraker és este 9 óraker. — A hőmérséklet maximuma: $+15.0$ C° 1-én reggel 7 óraker. (Norm. ért.: $+9.3$ C°). — A hőmérséklet minimuma: -16.6 C° 15-én reggel 7 ó. (Norm. ért.: -10.0 C°). — A hőmérséklet abszolút szélsőségei: $+17.0$ C° 1-én, és -18.4 C° 15-én. — A nedvesség minimuma: 49% 3-án d. u. 2 ó. (Norm. ért.: 55%). — A napok száma, melyeken csapadék esett: 8 (Norm. ért.: 13.). — A csapadékok összege: 29 mm. (22 évi középérték: 54 mm.) — Elpárolgás december hóban 15.4 mm.

Jelek magyarázata: köd ☁, eső ●, hó ✱, jégeső ▲, égi háború ☄, villámlás ⚡, dara △, ónosdó ☃, harmatvíz ☂ jellel jelöltetik, — ny = nyoma.

METEOROLÓGIAI ÉS FÖLDMÁGNESSÉGI FÖLJEGYZÉSEK

A MAGYAR KIRÁLYI KÖZPONTI INTÉZETEN, BUDAPESTEN

1885 DECEMBER HÓBAN.

B.

Nap	Szélirányok és szél erő			Felhőzet				Ozon		Mágnesi elhajlás				Mágnesi intenzitás (N.)			
	7h reggel	2h d. u.	9h este	7h reg.	2h d. u.	9h este	kö-zép	éjjel	nap-pal	7h reggel	10h d. e.	2h d. u.	9h este	7h regg.	10h d. e.	2h d. u.	9h este
1	W ⁴	W ⁵	W ⁴	7	3	9	6-3	8	10	8°19'·3	8°20'·1	8°21'·5	8°18'·6	82·1	79·0	81·5	80·0
2	W ⁴	W ⁸	W ²	9	3	0	4·0	10	9	19·0	18·6	21·9	18·9	76·4	74·5	75·0	78·1
3	N ³	NW ²	NW ²	1	0	2	1·0	8	0	19·2	18·9	20·9	18·1	77·9	78·0	72·8	77·8
4	NW ¹	—	E ¹	2	1	0	1·0	0	0	18·9	19·4	20·0	18·9	78·8	77·6	73·6	78·5
5	W ²	—	W ⁵	10	10	10	10·0	0	6	18·7	18·9	20·6	19·0	79·3	78·3	79·3	80·4
6	W ¹	NW ¹	W ⁵	10	10	1	7·0	7	9	20·2	21·1	21·0	15·7	80·0	75·0	77·3	70·4
7	W ²	W ¹	W ⁸	9	10	10	9·7	8	8	19·6	17·9	20·8	10·1	77·7	76·7	73·5	84·0
8	W ¹	S ¹	S ¹	10	10	10	10·0	3	0	19·6	17·0	20·2	16·8	75·7	75·5	74·1	73·0
9	W ⁵	W ⁶	W ³	7	1	10	6·0	6	5	19·2	18·7	20·0	17·1	77·8	75·2	76·0	76·3
10	W ²	W ¹	W ⁵	9	10	9	9·3	6	7	18·8	18·8	20·9	18·3	77·5	75·0	76·4	78·0
11	W ⁵	W ²	W ⁴	9	1	0	3·3	10	10	18·9	18·4	20·9	18·4	79·3	76·7	76·7	77·7
12	W ⁴	W ²	W ⁴	9	10	10	9·7	10	10	18·9	18·2	20·1	18·7	79·0	79·0	77·9	78·7
13	W ⁴	—	E ²	9	10	10	9·7	10	0	19·2	18·1	20·6	18·8	82·2	79·4	78·3	77·6
14	E ²	E ²	E ¹	10	3	7	6·7	2	0	19·4	18·5	20·9	15·0	82·1	80·1	79·9	77·3
15	E ¹	—	W ¹	3	9	1	4·3	0	0	18·9	19·1	19·8	14·9	80·4	77·5	80·6	78·4
16	NE ³	NE ¹	NE ¹	0	0	8	2·7	0	0	18·8	18·9	19·9	15·8	81·4	79·8	79·1	79·9
17	NE ¹	NE ¹	W ⁸	10	5	6	7·0	0	8	18·6	19·6	20·2	18·2	82·7	80·8	80·7	79·0
18	W ¹	—	—	10	10	10	10·0	5	0	18·6	17·9	20·6	17·0	81·9	81·1	78·4	81·7
19	—	E ¹	—	10	10	8	9·3	0	0	18·9	19·7	20·5	17·7	81·8	80·6	81·1	78·8
20	E ¹	—	—	10≡	10	10≡	10·0	3	0	18·9	20·2	21·1	18·0	80·8	79·6	77·1	79·3
21	E ¹	E ¹	—	10≡	10≡	10≡	10·0	0	0	19·0	17·9	21·1	18·8	82·8	79·5	77·5	82·1
22	—	—	—	10≡	10	10	10·0	0	2	19·1	18·1	21·8	19·0	81·0	80·5	78·5	83·7
23	—	—	—	10≡	10≡	10	10·0	0	0	18·8	18·8	20·6	18·7	82·5	80·2	78·2	80·8
24	—	—	S ¹	10	10	10	10·0	0	0	18·9	17·4	21·1	18·6	81·9	80·6	80·2	82·0
25	—	W ¹	W ¹	10≡	10	10	10·0	0	0	19·6	18·8	21·1	18·4	83·8	83·1	82·2	80·2
26	W ¹	W ²	W ⁵	10	8	0	6·0	8	9	19·1	17·8	22·9	18·6	83·5	79·8	82·2	81·4
27	W ⁵	W ⁸	W ¹	0	0	0	0·0	10	9	18·3	18·6	20·5	18·8	81·7	79·7	81·4	81·7
28	—	S ¹	S ¹	0	3	10≡	4·3	0	0	19·0	19·1	21·6	17·6	84·1	81·6	78·3	77·2
29	W ¹	—	—	10≡	10	10≡	10·0	4	0	18·3	18·9	20·9	18·1	79·5	79·5	79·1	78·4
30	—	W ¹	—	10≡	10	10	10·0	0	0	18·6	19·6	20·4	18·4	81·0	82·6	73·5	77·3
31	—	—	—	9	10	7	8·7	0	0	18·7	18·5	21·0	18·7	82·4	82·7	82·3	82·5
Közép	—	—	—	7·8	7·0	7·0	7·3	3·8	3·3	—	—	—	—	—	—	—	—

A szélirányok eloszlása: N NE E SE S SW W NW — Közép szél erősség: 1·6
százalékokban: 1 8 15 0 8 0 62 6

A szélirányok úgy vannak jelölve, mint Angolországban szokták, u. m. *N.* észak, *S.* dél, *E.* kelet, *W.* nyugot.

Az abszolút vízszintes erő a mágnesi intenzitás (N) skáláriszeiből a következő képlet szerint számítható ki: $H = 2 \cdot 1051 + (N - 70 \cdot 0) 0 \cdot 00052$.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.